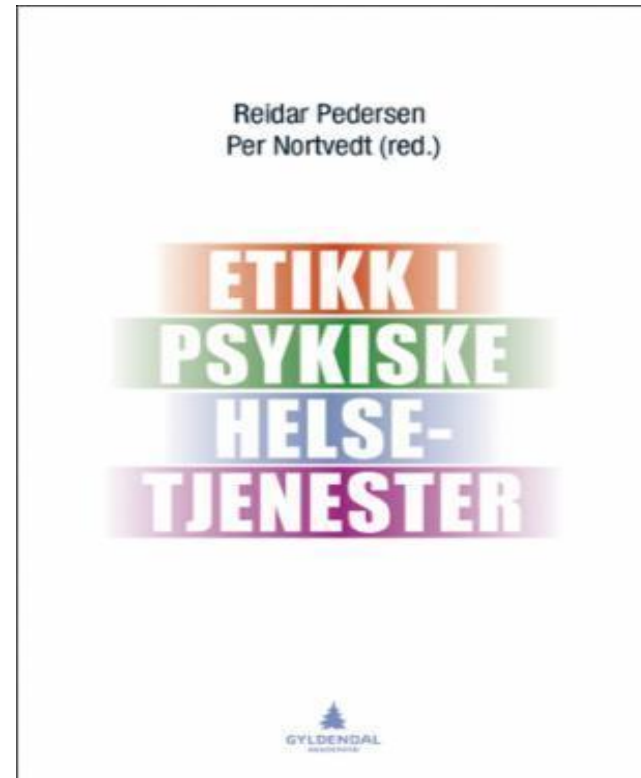

Møtet med mennesker i sårbare situasjoner - Etiske perspektiver .

Per Nortvedt, Senter for medisinsk etikk, Universitetet i oslo

Etiske perspektiver på sårbarhet

- Respekt
- Subjektivitet
- Pårørende.

Tilværelsens ikke valgbare grunnvilkår

- Avhengighet
 - Sårbarhet,
 - Dødelighet,
 - Relasjonenes skjørhet
 - Den enkeltes eksistensielle ensomhet.
-
- (Omsorgens tvetydighet, Arne Johan Vetlesen, Gyldendal Akademisk 2005).

Omsorg er et svar på disse grunnvilkårene

- Vår forpliktelse til å yte omsorg
 - En individuell forpliktelse (relasjonell og erfaringsbasert)
 - En profesjonell forpliktelse (legalt og etisk)
 - En forpliktelse på å ivareta fremmede.
 - En forpliktelse på sosial rettferdighet overfor sårbare grupper.

- Kari Martinsen i Omsorg, sykepleie og medisin 1983, kap 2. Gyldendal Tano forlag

Fra et intervju

- « Å sitte sammen med en pasient som ikke har lov til å gå ut av posten, og så begynner du å snakke til kollegaen din om hva du har gjort i helgen eller hvor du har vært på ferie! Det er kanskje helt uskyldig, og samtidig fullstendig tankeløst og respektløst overfor pasienten»
- (Intervju med ansatt... (Hem H.M, Husum, T og Nortvedt, P. Etikk i psykiske helsetjenester, Kap 9. Gyldendal Akademisk (2017).

Respekt

- Autonomi.
 - Respekt for samtykke (begrensinger i Lov om psykisk helsevern § 3.3)
 - Respekt for forhåndssamtykke
 - Samtykkekompetanse
 - Hvis ikke kompetent?
- Pasientens beste
 - Diagnose, prognose
 - Livskvalitet
 - Pasientens ønsker
 - Pårørendes ønsker

Subjektivitet

- «Å se med hjertets øye»

“Det det gjelder er å ha en indre forståelse av hva den syke trenger”
(Hagemann 1930, s. 45)

“Taktfull kan man kalle hine mennesker som besitter den kunst å kunne lese i andres sjele og med en viss hensynsfullhet å kunne utforske deres stemninger, hemmelige ønsker, deres sårbare og neppe tilgrodde steder” (Fischer , 1092, St-Joseph-søstrene

Pårørende

- Pårørende i psykiske helsetjenester
 - Er spesielt sårbare - føler stor grad av skyld og ansvar.
 - Får ofte begrenset informasjon, noen ganger pga. misforståelser ift. den lovpålagte taushetsplikt jmf. Hpl § 21 - 26.
 - Har begrenset beslutningsmyndighet, jmf. Pbrl, § 4.6

(Etikk i psykiske helsetjenester, kap. 7, Gyldendal Akademisk, 2017).

Hovedbudskap

- Sårbarhet er et eksistensielt grunnvilkår
- Mennesket vi møter som profesjonspersoner er sårbare overfor våre handlinger
- Grunnlaget for å møte sårbarhet er å forstå subjektet.
- Selv om vi møter ondskap i verden, er vi grunnleggende sett gode og hederlige mennesker.
- Sykepleieren har som en grunnleggende oppgave å møte sårbarhet.